

Oponentský posudek

na disertační práci MUDr. Jitky Mészárosové

Ovlivnění pokročilých stádií demence s klinicky převažující vaskulární symptomatikou preparátem pentoxifyllem (retrospektivní sledování)

MUDr. Jitka Mészárosová předkládá disertační práci v rozsahu 127 stran, v tom 4 strany seznamu citované literatury, celkem 60 položek. Dále práce zahrnuje 18 grafů a vyobrazení, a 20 tabulek.

Cíl práce autorka definuje v kapitole 2. Definice je prakticky shodná s názvem práce s upřesněním, že je studie provedena na 176 pacientech hospitalizovaných v léčebně dlouhodobě nemocných a že ve studii hodlá přihlídnout k farmakoekonomice léčby.

Již v úvodní kapitole a potom v řadě kapitol následujících popisuje podle literatury problematiku demencí, zejména demence ve stáří, též s ohledem na demografické trendy, klasifikaci demencí, klinický obraz demencí a diagnostiku demencí a to vše s přihlídnutím k demencím vaskulárním. V dalších kapitolách popisuje terapii demencí (farmakologickou i nefarmakologickou) při čemž po přehledu terapeutických postupů a možností se rozsáhle věnuje preparátu pentoxifyllin, včetně jeho farmakokinetiky a farmakodynamiky, indikací aj.

V navazující experimentální části podrobně analyzuje svoji sestavu 176 nemocných se střední a těžkou demencí (zejména podle kritérií MMSE a ADL - Barthel) splňující skóre pro vaskulární demenci podle Hachinského.

Strukturu souboru (90 v pentoxifyllinové větvi a 86 ve větvi placebové) podrobně rozebírá podle pohlaví i podle vzdělání (u vyššího vzdělání má podle některých pramenů být demence o něco méně častá). Ve sledovaném období jednoho roku celkem 11 nemocných

zemřelo. Ve všech těchto aspektech autorka sleduje rozdíly v obou (aktivní a placebové) skupinách.

Nikde nezjištěn statisticky významný rozdíl v terapeutickém ohledu mezi aktivní léčbou a placebem. Nebyl rozdíl mezi oběma skupinami ani v úmrtnosti. Autorka podává výsledky statistického zpracování v tabulkách, pod kterými výsledek vždy ihned verbálně shrnuje, což činí výsledky dobře přehlednými.

V závěrečné diskusi pojednává nejen své výsledky, ale i některé údaje z první části práce. Některé autorčiny úvahy zmíním v dotazech a připomínkách.

Dotazy a připomínky

K formální stránce práce:

Práce je vybavena nejen grafy, ale i vyobrazeními. U některých však není zřejmé, odkud byly převzaty. Rovněž některá vyobrazení by vyžadovala podrobnější legendu, tím spíše, že při chybějícím odkazu na zdroj je obtížné si vysvětlení dohledat v literatuře.

V práci je užitá hojnost zkratk, ale jen některé jsou natolik běžně užívané, že je lze číst bez zaváhání. Vysvětlení je někdy v jiné kapitole (anebo i chybí?) Myslím, že by byl vhodný přehled všech užitých zkratk v jediném přehledu

Některé citované údaje nemají v seznamu citací odkaz stejného jména, takže je rovněž nelze dohledat. Týká se to např. i odkazu na jediný předcházející zahraniční zdroj už dříve zastávající stanovisko, ke kterému se autorka dobrala ve své práci. (Kanadský Mc. Leodův seznam). Dnešní usus umožňuje patřičnou formou citovat i elektronické zdroje, pokud zde autorka event. čerpała.

K experimentální části práce:

Jde-li o retrospektivní studii, jak je udáváno i v názvu studie, potom mi není jasné, jak vznikla kontrolní placebová skupina.

V předložené práci (a vím že i v jiných publikacích) se uchazečka zabývá možností stanovení tzv. bodu reversibility demence (bod, kdy demence se stává ireversibilní a nereaguje již zlepšením na léčbu.) Snad by to mohla blíže objasnit. I když je to termín v literatuře užívaný, já se domnívám, že nejde o bod, ale určité pásmo, kdy se reversibilita postupně zmenšuje, až se stanou změny ve smyslu demence zcela ireversibilní.

Hodnocení a závěr

Domnívám se, že autorka zpracovala užitečnou práci, ve které se pokouší bořit mýty, které se v medicíně v minulosti vytvořily a nejsou v souladu se zásadami EBM (medicíny založené na důkazech). To je žádoucí nejen z hlediska správné terapie samotné, ale i v souvislosti s ekonomickými aspekty.. Zejména pak v souvislosti se stále narůstajícím problémem, který demence ve stáří tvoří a budou tvořit. Práce je tedy oblastí řešeného problému aktuální. Užitečné jsou též autorčiny poukazy na související problematiku. Zde z praktického hlediska vidím nejpodstatnější zmiňovanou depresi u některých demenci zejména v jejich počátcích u lehčích forem (které v práci autorka blíže nestuduje).

Práce je jednoduchá svým projektem, proveditelná v terénních podmínkách. Sledovaná sestava je zpracována statisticky z celé řady v úvalu přicházejících aspektů a dává zřejmý a přehledný výsledek. Za zajímavý lze hodnotit i v závěru uváděný nápad autorky na průzkum motivace preskripce a požadavku preskripce pentoxifylinu.

Doporučuji proto, aby disertační práce byla obhajována před komisí pro udělování vědeckého titulu PhD.

Prof. MUDr. Boris Mrňa, DrSc.

Olomouc, 13. 9. 2008.